

ЄПИСКОПИ УГКЦ З УСІЄЇ УКРАЇНИ ЗРОБИЛИ В ЗАРВАНИЦІ СПІЛЬНЕ ФОТО ДО ДНЯ ВИШИВАНКИ

18.05.2023 р.

У четвер, 18 травня, коли в Україні відзначали День вишиванки, владки Української Греко-Католицької Церкви, як і мільйони українців, зробили спільне фото у вишиванках. Фото оприлюднено на сторінці Блаженнішого Святослава у фейсбуку.

Понад 20 єпископів, які звершували архиерейське служіння в різних частинах України, з'їхалися до Зарваниці для участі в 94-й сесії Архиерейського Синоду Української Греко-Католицької Церкви в Україні.

На фото до архиереїв приєдналися і священники УГКЦ, які очолюючи куріальні структури, доповідають на Синоді, та семінаристи, які допомагають у проведенні синодальних засідань.

Департамент інформації УГКЦ

Єпископи УГКЦ з усієї України зробили в Зарваниці спільне фото до Дня вишиванки ...	1
#ПохвалаБогородиці 25. Християнин – богоносний свідок Воскреслого Христа	3
Запрошуємо всіх українців на прощу до Санктуарію Матері Божої в м. Кевелар	5
Бачачи твою проти полчищ сатанинських сміливість, всі чини ангельські з радістю пішли вслід за тобою на битву за ім'я і славу свого Владика, зважаючи: «Хто як Бог?»	6
Війна Росії проти України 24.02.2022 – ? (випуск 30 хроніки війни)	7
Японський волонтер відкрив у Харкові кав'ярню і безкоштовно годує містян	8
«Ми є дітьми народу України і ми маємо також свій духовний фронт», – владика Богдан у Лейпцигу	9
У Франції встановлено ще один пам'ятник Анні Київській	13
Діймо проактивно	15
Дмитро Пащук: Найважче на війні втратити не руку, ногу чи життя. Найважче – втратити друзів	16
«Війни роблять люди, які віддалилися від Бога», – владика Богдан у Лурді	27
«Українська мамо, нехай усмішка знову повернеться на твоє красиве материнське обличчя!» – Блаженніший Святослав із нагоди Дня матері	30
«У всьому вручала Богові себе і своїх дітей»: про Софію, матір Андрея і Климентія Шептицьких	31
Президент Зеленський зустрівся з Папою Франциском	32
«Як поклонятися Богові? Бути людяним, бути милосердним, вміти бачити через бар'єри», – отець Ігор Цмоканич	34
Владика Богдан взяв участь у церемонії вручення Премії імені Карла Великого	36
«Інколи успіх – коли дитина знову почала розмовляти»: психологи про роботу з дітьми під час війни	38
Вервиці для українських захисників	44
Владика Мануїл Нін про 25-ліття української парафії в Афінах: співпрацювати в єдиній Церкві, якою є екзархат	45
Почуй, Господи, голос мого благання!	51

#ПохвалаБогородиці 25. ХРИСТІЯНИН – БОГОНОСНИЙ СВДОК ВОСКРЕСЛОГО ХРИСТА

25.05.2023 р.

«Здійснивши пророцтво про Тебе, богоносними проповідниками вернулися мудреці до Вавилону і, всім про Тебе, Христе, проповідуючи, поминули вони шаленого Ірода, нездатного співати: Алілуя!»

Мудреці зі Сходу вернулися з Вифлеєму в рідні сторони не просто з милими спогадами і дивовижними враженнями. Вони, зустрівши живого Воплченого Бога, стали його місіонерами. Вони свідчили про Новонародженого Месію – Спаса світу. Вони ставали для своїх народів Йоанами Предтечами, готуючи шлях для Господа в серцях людей.

Христина Квик,
«Поклоніння волхвів»

Це – характерна ознака живого християнства: місіонерський динамізм, готовність ділитися своєю вірою з іншими людьми, передавання віри словом проповіді і способом життя. Людина, яка дійсно зустріла живого Бога, відчуває внутрішню спонуку «проповідувати про Христа всім», як сказано в Акафісті. Як за плодами пізнається дерево (пор. Мт. 7, 16–20), так за «місіонерським» налаштуванням християнина пізнається якість його віри.

Маю часто враження, що багато християн не свідчать про Христа, вони є мовчазними, німими християнами, які не проповідують Христа навіть у середовищі найближчих, найрідніших. Хочу наголосити, що тут не йдеться про «розмови на кухні» на церковні теми, які часто межують з поширенням пліток, обмовами чи осудом осіб чи ситуацій.

Свідчення віри не живиться плітками чи негативізмом, але надихається Божим світлом і силою Св. Духа, який показує Божу перспективу людського життя та збуджує в душах надію, прагнення чинити добро, витривало переносити випробування і милосердною любов'ю служити іншим. Свідчення Євангелія – це завжди блага вістка, проповідь надії, джерело сили і відваги.

Мудреці розповідали про Христа «усім». Це теж дуже важливо. Бо часто християни залишаються в колі собі подібних, і говорять про Бога тільки тим, котрі вже вірять в Бога, належать до церковної спільноти і беруть участь в її житті і місії. Натомість справжній Христовий свідок має «дерзновеніє», тобто євангельську відвагу свідчити про свою віру, про Христа і Церкву рівно ж перед ворожим чи байдужим середовищем.

І саме це заповідав Христос, попереджаючи своїх учнів: «Але перед усім цим на вас накладуть руки й переслідувати будуть, і волочитимуть по синагогах та по тюрмах, водитимуть перед царів і правителів з-за імени мого. І це дасть вам нагоду свідчити.» (Лк. 21, 12–13).

А іншим разом каже: «Хто, отже, буде соромитися мене й моїх слів перед цим родом перелюбним та грішним, того посоромиться і Син Чоловічий, коли прийде у славі Отця свого з святими ангелами» (Мр. 8, 38).

Остаточно, проповідь це – не лише і не в першу чергу слово, а це передовсім – «богоносність». Бо ми переказуємо і передаємо іншим людям не те, що говоримо, а те, ким ми є.

Каже св. Августин: «Годую вас тим, чим сам живу». І це базовий принцип і правило місіонерського служіння Христових учнів: мати живий досвід Бога, мати Бога у собі, щоб могли передавати Його іншим. Проповідь священника та свідчення віри кожного християнина черпає свою силу і дієвість з глибокого духовного життя.

Просімо нашого Господа, що вознісся від нас на небо, щоб, за молитвами Пресвятої Богородиці, ми були проповідниками живого Бога, богоносними свідками Христового Євангелія у нинішньому світі!

† Богдан Дзюрах/ФБ

Проца Апостольського екзархату до Кевелару

ЗАПРОШУЄМО ВСІХ УКРАЇНЦІВ НА ПРОЦУ ДО САНКТУАРІЮ МАТЕРІ БОЖОЇ В М. КЕВЕЛАР

11 червня 2023 року відбудеться паломництво Апостольського екзархату для українців візантійського обряду в Німеччині та Скандинавії до чудотворної ікони Матері Божої в Кевеларі, яку називають утішителькою страждаючих.

Цього дня Преосвященний владика Богдан очолить Архиєрейську Божественну Літургію та молебень до Пресвятої Богородиці.

Джерело: facebook.com/UGCCGermanyandScandinavia

**Бачачи твою проти полчищ сатанинських
смівість, всі чини ангельські з радістю пішли
вслід за тобою на битву за ім'я і славу свого
Владика, взиваючи: «Хто як Бог?»**

(з акафісту до св. Архистратига Михаїла)

ВІЙНА РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

24.02.2022 – ?

(випуск 30 хроніки війни)

Автор: Александер Малаховський

ЯПОНСЬКИЙ ВОЛОНТЕР ВІДКРИВ У ХАРКОВІ КАВ'ЯРНЮ І БЕЗКОШТОВНО ГОДУЄ МІСТЯН

20.04.2023 р.

Фумінорі Цучіко; світлина: Укрінформ

Безкоштовну кав'ярню в Харкові відкрив волонтер із Японії. 75-річний Фумінорі Цучіко вразив українців іще в червні минулого року, коли приїхав жити до харківського метро, щоби підтримати містян, які ховалися від російських обстрілів. Коли рух метрополітену відновили й люди звідти пішли, він допомагав містянам харчами. Тепер вирішив іще й безплатно годувати їх гарячими обідами.

Своє «Фумікафе» Фумінорі Цучіко відкрив на понівеченій Салтівці, там орендує квартиру. У цей заклад японець вклав власні кошти, також допомогли друзі з Японії, благодійники та підписники у соцмережах.

Меню у закладі щодня різне. «Я обговорюю з дівчатами меню і кажу: о, це добре, і це добре, а це заміняємо», – каже волонтер.

«Це безкоштовна кав'ярня на постійній основі. Поки у нас справи в країні такі тяжкі, японські наші друзі вирішили нам допомогти. Ми сьогодні приготували на 300 осіб, ще лишилося трошки», – розповідають працівниці.

Частина працівників – колишні сусіди Фумінорі з метро, які вже стали йому друзями. Кухарів набирали за оголошенням.

До Харкова з Японії Фумінорі переїхав у червні минулого року.

У минулому Фумінорі Цучіко – викладач японської історії в університеті. Його так вразила стійкість українців, що на батьківщині продав свій будинок і пішов жити разом з містянами у харківське метро.

Власним коштом закупував сюди їжу. Дітям, що кілька діб не виходили назовні, – влаштовував розваги.

На батьківщину поки не квапиться, каже: житиме у Харкові допоки потрібен людям. «Я так хотів, щоб кожна дитина, яка сьогодні прийшла, усміхнулась. І вони усміхались мені. Це дуже добре. Я щасливий», – каже чоловік.

Джерело: [Тексти.org.ua](https://texty.org.ua)

«МИ Є ДІТЬМИ НАРОДУ УКРАЇНИ І МИ МАЄМО ТАКОЖ СВІЙ ДУХОВНИЙ ФРОНТ», – владика Богдан у Лейпцигу

23.04.2023 р.

23 квітня 2023 року Преосвященний владика Богдан, апостольський екзарх для українців візантійського обряду в Німеччині та Скандинавії, звершив пастирський візит до парафії Святого влкмч. Юрія в Лейпцигу, де українці того дня святкували храмовий празник.

У своїй проповіді єпископ, беручи до уваги подвиг святого Юрія, наголосив на важливості співдії людини з Богом у боротьбі проти зла, в якій вона стає переможцем завдяки Божій ласці, якою кріпить її Господь.

«Диявол як той змії воює проти Бога і проти його дітей. І нам дуже потрібна Божа ласка, щоб ми виходили з того змагання переможцями, а не потерпіли ганебної поразки, яка може нам надто дорого коштувати, а саме – вічного спасіння, вічного життя з Богом», – сказав проповідник.

А відтак, звертаючи увагу присутніх на війну російських окупантів з українцями, єпископ поручив заступництву святого Юрія захисників України, називаючи їх захисниками правди, справедливості, життя і любові.

«Наші захисники в тій хвилині стоять на фронті, захищаючи свою землю та поливаючи її своєю кров'ю, а відтак захищають щось більше – простір гідності, свободи, правди, добра і любові. І цей простір простягається поза українську землю.

Сьогодні вся Європа і весь світ розуміють, що українці захищають світ, захищають сучасну цивілізацію від сучасного варварства, яке готове нищити все на своєму шляху», – наголосив архиєрей.

«Ми є дітьми народу України і ми маємо також свій духовний фронт. Від перемоги на цьому фронті буде залежати близькість перемоги на іншому фронті», – сказав владика Богдан, говорячи про участь кожного українця у цій війні на шляху до перемоги, яка буде залежати від зустрічі з Ісусом воскреслим.

А потім, говорячи про досвід зустрічі з представниками громади напередодні цієї Літургії, єпископ зробив порівняння із зустріччю апостолів з Ісусом на Тиверіадському морі, коли ті повертались втомлені з безуспішної риболовлі.

«Ми теж інколи приходимо з порожніми серцями і смутком на душі. І Він звертається до нас як люблячий батько зі словами: "Дітоньки, що маєте на серці? Чи маєте що їсти? З чим ви прийшли сьогодні на це Богослужіння?". А ми приносимо Йому свій смуток, біль, тривогу і розчарування. Але Він знову закликає закинути сіті та працювати. І побачите, що Він благословить вашу працю, яка принесе нечувані досі плоди. Тільки довірмося Йому, повірмо Йому живому і воскреслому, який є між нами. Господь хоче нас вчити бути Його учнями в двадцять першому столітті. І Він нам приготує зустрічі, подібно як Він зустрічався зі своїми учнями», – сказав апостольський екзарх.

Далі владика Богдан поділився досвідом свого візиту до України, де двічі побував на Марсовому полі у Львові, на якому поховані захисники України. Там єпископ зустрів скорботні родини загиблих, яких не оминув своєю підтримкою і вдячністю.

«Досвід смерті є важким. Але в тому досвіді смерті ми зустрічаємо Христа воскреслого, бо хрест не є знаком кінця смерті та страждання. Хрест є знаком воскресіння, знаком перемоги. Він є найголовнішим прапором перемоги, що переміг всі потуги зла всіх часів – пекло і навіть смерть. Христос воскреслий приходить як переможець смерті. І Він звіщає, що смерть не є кінцем, а лише дверима до вічного життя з Ним – живим і життєдайним Богом», – мовив проповідник.

А відтак, повертаючись до теми зустрічі з Ісусом, архисрей звернув увагу вірних на те, що в таку мить Господь звертається до людини по імені, навівши приклад зустрічі з Марією Магдалиною, виявляючи свою любов, доброту та ніжності.

«Серце Марії Магдалини пробудилося, воскресло. Там, де була темрява, смуток і тривога, зродилася пасхальна надія», – наголосив архиєрей.

Потім владика Богдан пригадав зустріч двох апостолів із воскреслим Спасителем, коли ті прямували до Емаусу.

«Ми часто хочемо втекти від болючої проблеми, з якою важко дати собі раду. Але Ісус тоді є близько. Нам здається, коли ми переживаємо якісь кризи, то Бога немає близько. Навпаки, Ісус наблизився до апостолів, які йшли з Єрусалиму до Емаусу і почав, як добрий мудрий вчитель, лікування їхніх душ. Спершу дозволив їм відкрити свої серця, а потім почав до них промовляти своїм словом, яке зігріло їхні серця. Серце почало горіти любов'ю. В Євхаристії вони Його пізнали, але для їхніх очей Він зник, вони побачили Його своїм серцем, своєю вірою. Вони стали віруючими

і вернулися назад до Єрусалиму, там де реально було небезпечно. Але вони вже мали Божу силу, яка давала їм можливість подолати страх і йти назустріч усім викликам життя», – сказав проповідник.

А відтак, беручи до уваги текст Євангелія Томиної неділі, владика Богдан показав наслідки зустрічі Ісуса з апостолами.

«Нарешті, як ми чули, нині Ісус двічі приходить до апостолів крізь замкнені двері. Коли Ісус приходить вдруге задля апостола Томи то виглядає, що інші десять ще також не були зцілені, бо навіть після тижня часу двері далі були зачинені. Він знову мусів проходити крізь замкнені двері. Їхні серця ще були зачинені. І ось через зустріч з Томою сам Ісус дозволяє йому діткнутися своїх ран. Але насправді це Він торкається ран Томи, ран сумніву, тривоги, безнадії і страху та зціляє ті рани. І закликає апостола Тому бути віруючим».

Підсумовуючи миті зустрічей з Ісусом воскреслим і наголошуючи на їх важливості, єпископ сказав наступне:

«Зустріч з Ісусом зцілює наші зболені серця і рани. Ми теж, особливо в теперішніх переживаннях, коли носимо в серці тривогу і смуток, можемо питати чи справді Христос воскрес. Чи справді в тій страшній історії, яку переживаємо, останнє слово буде мати не агресор, не пропаганда, не смерть, але життя, надія та воскресіння. Доторкнувшись до воскреслого Ісуса, який зберіг на собі свої рани, Він показує нам, що сьогодні Він приймає на себе наші рани. Але в цих ранах Він нам запевняє воскресіння і надію», – мовив апостольський екзарх.

Говорячи про війну в Україні і запрошуючи всіх до зустрічі з воскреслим Ісусом, владика Богдан наголосив на тому, що не все вирішується в дипломатичних перемовинах і на полі бою.

«Найголовніша битва відбувається в серці людини. Тому кожен з нас може і повинен зробити свій великий внесок у перемогу над силами зла у цьому світі», – сказав єпископ.

На завершення своєї проповіді апостольський екзарх, кажучи про участь християн у боротьбі з силами зла, закликав усіх присутніх повірити у воскресіння Спасителя, що в свою чергу дарує людині надію, яка в цій боротьбі буде її кріпити.

«Ми є в тривозі, але ми не падаємо в розпач, бо нашою надією є воскреслий Христос. Нехай Він сьогодні діткнеться серця і душі кожного з вас. Хай забере всі тривоги, смутки, страхи, щоб відновити у вас бажання жити і творити, любити і ділитися любов'ю. І таким чином, творячи діла милосердя, ми також будемо наближати пасхальну перемогу Христа воскреслого у нашому житті та в нашому народі», – мовив до присутніх владика Богдан.

Після Літургії відбулась святкова трапеза з нагоди престольного празника, а відтак люди мали можливість поспілкуватись з владикою Богданом.

Джерело: ukrainische-kirche.eu

У ФРАНЦІЇ ВСТАНОВЛЕНО ЩЕ ОДИН ПАМ'ЯТНИК АННІ КИЇВСЬКІЙ

27.04.2023 р.

У місті Ле-Блан-Меніль встановили пам'ятник Анні Київській – дочці князя Київської Русі Ярослава Мудрого і королеві Франції. Участь у заході взяв перший заступник голови КМДА Микола Поворозник.

«Сьогоднішня подія відбувається в рамках здійснення послідовної державної політики та є результатом реалізації проектів (свого часу ініційованих нашим мером) з обміну пам'ятниками видатним національним діячам історії, культури. Тож це не просто жест ввічливості, а свідоцтво шанобливих, щирих відносин між українським і французьким народами, громадами столиці України і департаментом Сен-Сен-Дені, частинкою якого є ваше чудове місто», – зазначив Микола Поворозник.

Він зауважив, що одна з перших історично важливих офіційно зафіксованих згадок про місто Ле-Блан-Мені належить саме Анні Київській. Це було у далекому у 1060 році.

«Віднині у місті Ле-Блан-Меніль стоятиме пам'ятник Анні Київській, а місто стане учасником великого міжнародного проекту – "Шлях Королеви", що розпочався у древньому Києві, коли юна донька Великого князя Київської Русі-України Ярослава Мудрого Анна вирушила до далекої Франції до свого майбутнього августійшого чоловіка Генріха I. Рухалася нинішніми територіями Польщі, Чехії, Австрії, Німеччини, Бельгії, Люксембургу... Усі ці країни є учасниками нашого проекту», – розповів Микола Поворозник.

Він окремо додав, що це дуже символічно, що Франція й Україна мають спільне минуле.

«Спільним буде для наших країн і майбутнє. Нині українська держава за допомогою усіх прогресивних сил Європи та світу захищає свою Незалежність. Ми впевнені у своїй перемозі. Але поза війною ми не забуваємо і про культурну дипломатію, цю складову розвитку будь-якого суспільства. Впевнений – ми з вами, друзі, зустрінемося у мирному Києві і серед гостей наших днів Перемоги обов'язково побачимо представників прекрасного міста Ле-Блан-Меніль!» – підкреслив Микола Поворозник.

Анна Київська у 1051 році обвінчалася з французьким королем Генріхом I і стала королевою Франції. Вважається, що як придане вона привезла Реймське Євангеліє, на якому склали присяги королі Франції.

Перша бронзова скульптура – репліка на київський пам'ятник Анні Ярославні з'явилася на площі Сен-П'єр у Тулузі, місті-побратимі Києва.

Ще дві постали у 2019 році – у Польщі та Бельгії. Скульптури

Анні є у Кракові, також у м. Арлон в Бельгії.

Джерело: kyivcity.gov.ua; shotam.info; світлини: kyivcity.gov.ua.

ДМИТРО ПАЩУК: НАЙВАЖЧЕ НА ВІЙНІ ВТРАЧАТИ НЕ РУКУ, НОГУ ЧИ ЖИТТЯ. НАЙВАЖЧЕ – ВТРАЧАТИ ДРУЗІВ

Свою четвірку на війні вони жартома називали «Гавайська ТРО»: Артем Димид, Дмитро Пащук, Віктор-Микола Гаврилюк та Роман Лозинський. Щоб виконати свій обов'язок перед Батьківщиною, дехто з них перелетів океани і без вагань приєднався до Збройних сил України. На жаль, війна вирішила їх розділити. І замість заслужених відпусток вони поїхали у рейд по похоронах побратимів.

Герой цієї розмови – Дмитро Пащук, підприємець, пластун, військовослужбовець із позивним «Француз». Це інтерв'ю відбувалося після того, як його друг Артем Димид загинув улітку 2022-го, захищаючи Україну від російських окупантів. Ми тоді говорили з Дмитром про те, що змушує молодих людей брати до рук зброю, чи можна звикнути до вибуху гармат, якими є останні хвилини життя наших героїв і що дає силу переживати біль утрат. На жаль, 12 березня 2023 року, виконуючи бойове завдання на Херсонському напрямку, віддав своє життя за Україну й Дмитро. Вшановуючи пам'ять Героя, ми публікуємо цю розмову в межах проекту «Малі історії Великої війни» Українського католицького університету.

► **Дмитре, ти служив три роки в Іноземному легіоні у Франції [Légion étrangère]. Розкажи про цей досвід.**

Д. Пащук: Це був один із етапів мого життя, на який я зважився заради авантюри. До 22 років мріяв бути військовим, бойовим офіцером, служити в Збройних силах, воювати на фронті, захищати Батьківщину. І коли всі мої друзі, зокрема і «Курка» [позивний Артема Димида – ред.], зголошувалися в українські добровольчі батальйони, я побачив якийсь сенс у тому, щоб поїхати на п'ять років на тривалий вишкіл, пройти його й приїхати сюди справді сильним військовим, щоби тут за трьох, а то й за чотирьох працювати.

Дмитро Пащук

► **Ти це вирішив уже після того, як в Україні почалася війна?**

Д. Пащук: Під впливом Майдану й на фоні початку війни, так.

► **Тобто ти усвідомлював, що пробудеш на вишколі п'ять років, повернешся – а війна триватиме?**

Д. Пащук: Так. Я чітко усвідомлював, що навіть якщо не буде активної фази, все одно буде загроза вторгнення.

► **Скільки тобі було років, коли ти поїхав у Францію?**

Д. Пащук: Мені було 17 з половиною.

► **І що сталося далі?**

Д. Пащук: Минув рік, я зрозумів, що бути військовим означає бути в системі, постійно бути підпорядкованим комусь, чиємусь наказу. Минув ще один рік, я побачив, що є можливість йти в жандармерію чи в полки спецпризначення у Франції. Після третього року усвідомив, що цей рубікон я вже перетинаю, в мене з'являється багато різних можливостей, перспектив, і що я хочу продовжувати службу вже в Україні. Для мене було великим випробуванням щодня на відкритті дня на плацу салютувати французькому прапору, співати легіонівський гімн тощо. Тож я прийняв рішення вертатися на Батьківщину.

Дмитро Пащук та його побратим Роман Лозинський

► **А що тобі дав цей досвід у Франції?**

Д. Пащук: Я навчився цінувати людей, які сьогодні поруч, але в будь-який момент можуть піти. Навчився цінувати життя, шматок хліба, цінувати віру, яка є всередині. Напевно, найбільше, чим я можу завдячувати Легіону, це те, що він зблизив мене з Богом. Я зрозумів, що дійсно хочу жити в себе вдома, що для мене дім – це моя земля, де поховані мої прадіди. Відчув свою спорідненість з рідними, з землею. І це для мене мегаважливо.

► **Як цей досвід зблизив тебе з Богом?**

Д. Пащук: Друга ти можеш пізнавати в біді, в якомусь важкому випробуванні, або тоді, коли ви виходите за якісь межі. Так само віра пізнається й укріплюється тоді, коли тобі важко. У такі хвилини я відчуваю спорідненість зі своєю сім'єю, зі своїми близькими друзями. У Франції найважче було пережити відсутність цих людей. Саме у цій важкості я знаходив бажання і мотивацію питати «чому?», й знаходити для себе відповіді.

► **А в бойовому плані тобі той досвід допомагає зараз?**

Д. Пащук: Звісно. Я мав нагоду пройти дуже класний вишкіл, «пристрілятися». Але я ніколи не був під артобстрілами у Франції чи в Африці. Війна в Україні – це щось інше. Це реальна війна, реальний фронт, де працює артилерія, авіація, відбуваються ракетні обстріли. До таких реалій, такого формату війни, які є сьогодні, мені здається, не готувала жодна армія світу і ніякі спецпідрозділи.

Якщо говорити про тактику, дисципліну, виконання наказів, то я був готовий. Зі всім усвідомленням і прийняттям того, що може статися. Але я не був готовий до артилерійських обстрілів, і це далось взнаки, коли ми вперше потрапили під них. Коли працює артилерія, і снаряди розриваються просто біля тебе, а ти сидиш у ямці й не знаєш, куди тобі дітися, – це особливий досвід. Все, що ти можеш зробити, – це накритися матрацом або руками затулити лице і просто слухати, як шумить вітер, або як друг щось говорить чи жартує.

► **До цього звикаєш?**

Д. Пащук: До цього не звикаєш, але ти це приймаєш. Друзі поруч допомагають це зробити швидше. Мені допомогли Вітя-Коля і «Курка» [Віктор-Микола Гаврилюк та Артемій Димид – побратими Дмитра]. Ці хлопці знають звук артилерії, звук гармат, розрізняють калібри, і коли вони спілкуються з тобою і сміються в якомусь укріпленні, ти починаєш розуміти, що це таке і як воно працює. Коли під час виконання бойових завдань коригуєш артилерію, то усвідомлюєш, що артилерія – це не снайпінг, коли куля летить прямо в ціль. Наша «арта» ще з радянських часів: вона наводиться в одне місце, а потрапляє з великим відхиленням. Тільки коли ми почали взаємодіяти з М777 – це гаубиця 155 калібру, яку завозять в Україну завдяки нашим західним партнерам, – тоді точність наведення набагато підвищилася.

Дмитро та Роман під час деокупації Херсона

► **Повернемось ще трішки назад. Ти приїхав в Україну з Франції, і що відбулося?**

Д. Пацук: Коли я повернувся в Україну, вирішив, що для мене військова тема повністю закрыта. Я хотів сім'ю, спокійне життя і козячу ферму десь через 10 років, на якій робитиму сир, зранку коситиму косою траву, а по вечорах питиму вино або чай із друзями.

► **Тому ти відкрив винний бар?**

Д. Пацук: Так, це була така мрія, я його відкрив спільно зі своєю колишньою дівчиною. Це був 2018 рік, я повернувся додому, залишився у Львові. Але через місяць у мене почався якийсь ступор. Я не знав, що робити далі. До мене дзвонили командири з Легіону, переконували мене повертатися, попри всі покарання, які мене чекали через запізнення. Якщо порівнювати рівень дисципліни, ставлення солдатів до офіцерів в Легіоні та в Україні – це як небо і земля.

Так минув місяць, я розумів, що треба працювати, щось робити, хоча не знав, що саме. З'явилась купа ідей провадити якусь підприємницьку діяльність, вони всі постійно множилися завдяки моїм друзям і дівчині. Цікаво, що ті ідеї, які я хотів зреалізувати, тепер дуже класно працюють. Це, наприклад, мийки самообслуговування, яких ще на той момент не було, і від яких мене дуже відраджували. І в цей час з'явилися окремі друзі, які почали мені підкидати ідею повертатися у військо. Були пропозиції працювати гарнізонним інструктором. Також запрошували у Київ, в Тернопіль. Це приваблювало, бо це робота на власну державу, на свій народ, з хорошим соціальним пакетом, доброю зарплатою. Це класні тренування і класне середовище. Я мав сумніви йти чи не йти, розмовляв із батьком. Але спочатку пішов на свою стару роботу, працював барменом, а потім ми з друзями поїхали в Одесу, побачили там заклад «Порт» і вже через чотири місяці відкрили його у Львові.

Під час інтерв'ю 24 червня 2022 року

► **Тобі подобається цей бізнес?**

Д. Пацук: Так, мені він подобається. Я це не сприймаю як бізнес. Це для мене можливість жити й спілкуватися. Тут ідеться про людей, про команду, про гостей, які приходять. Надіюся, що колись стану підприємцем, почну нарешті рахувати гроші і якимось реінвестувати. Але поки що це для мене просто задоволення. Я і зараз свою роботу паралельно веду й службу в війську. Ми вже працюємо над новим проектом.

► **Якщо не бізнес, то як назвати те, що ти робиш?**

Д. Пащук: Це своєрідне соціальне підприємництво, соціальна робота. «Порт» працює, щоб фінансувати галерею «Світло», яка розташована поруч у дворику. Гадаю, поки мене немає, «Порт» навіть краще почав працювати. Йдеться не про мої навички менеджменту, а про бажання бути в мікроменеджменті. Це один із досвідів, які я пізнаю під час війни. Треба довіряти людям, давати їм можливість розпростерти крила. Моя команда дуже класно справляється з роботою.

► **Повномасштабне вторгнення 24 лютого – згадай цей момент.**

Д. Пащук: Я його прекрасно пам'ятаю. Я був зі своїми харківськими співробітниками з попередньої роботи, з Легіону. Коли ми з ними познайомилися, вони були справжні «ватніки» [сленг: особи з вираженою прорадянською орієнтацією], але за час нашого знайомства, перебуваючи у Франції, вони змінилися. Ми з ними багато дискутували, конфліктували, навіть билися. Та один випадок допоміг краще зрозуміти їхні життєві ситуації, життєві історії і здружив нас. А потім я зміг донести до них своє бачення. Так ми порозумілися. Вони періодично приїжджали до Львова, і якраз вночі з 23 на 24 лютого ми з ними пили пиво, говорили про життя, про Харків, про те, що якщо почнеться війна, то буду з ними в Харкові. Я повернувся додому над ранок, прокинувся пізно, побачив купу пропущених дзвінків і зрозумів, що війна почалася.

Для мене це не був шок. Я відчув певний виклик, зрозумів, що не буде вже того життя, яке в нас було раніше. Воно буде інше, воно буде краще, але нам потрібно це все пережити, перейти. Якраз почався Великий піст, і я це все сприйняв як щось належне, для себе, для нашого народу. Думав, що закінчиться піст, закінчиться і війна, Україна воскресне на Великдень, і все буде класно.

Я не хотів іти у військо. Я не люблю зброю. Для мене зброя – це механізм, який забирає людські життя. Війну я сприймаю крізь призму віри. Мені дуже складно прийняти, що я можу забирати життя в людей, навіть попри розуміння, що ця війна – священна для нас. Я сприймаю як свій хрест всі ці речі, з якими потім буду жити. Для мене не є нормальним вбивати. Я не хочу вбивати. Але почалася війна, я зрозумів, що в мене є два варіанти. Перший – долучитися до волонтерства, що я, в принципі, зробив у перші ж дні. Другий варіант – йти воювати, але цього я не хотів робити.

Почав шукати можливості вклинитися в ті чи інші процеси, але відчував внутрішню важкість, бо не міг знайти себе у волонтерстві, знаючи,

що я – воїн, маю досвід, маю сили. Постійно думав: хто, як не ми, не наше середовище? Я почав підіймати контакти, колишні співробітники почали приїжджати, ми координували певні процеси. І тут я дізнаюся, що з Бразилії приїжджає «Курка» – Артем Димид. Ми сконтактувалися, і 1 березня зранку я вже був у нього. Випили каву, він познайомив мене зі своєю мамою пані Іванкою, з молодшою сестрою, і я йому запропонував на місяць залишитися у Львові, щоб проводити тренінги, сформувати свою групу. Артем не погодився. Він сказав: «Ні, столиця може впасти, я їду».

Я ще намагався його переконати, втримати у Львові, бо боявся за нього. Розумів, що в Києві ситуація критична, її не зміниш упродовж двох-трьох днів, тут на все Божа воля і надія на витривалість людей на місцях. Але Артем наполягав, що треба йти на жертви і летіти туди. І він поїхав...

Через якісь труднощі в дорозі він опинився в Бердичеві в полку Сил спеціальних операцій, у тренувальному центрі. Це було 5 березня. Увечері того ж дня я вже їхав із волонтерами до «Курки». Мені було дуже важко прийняти, усвідомити, що я їду на війну. Я дуже не хотів цього. І навіть тепер війна – це не про мене, але є відчуття відповідальності.

Дмитро разом із Артемом Димидом

► Чому ти все ж поїхав?

Д. Пащук: Йдеться про відповідальність, про прийняття того, хто я, про певні внутрішні відчуття. Я поїхав тому, що інакше не зміг би гідно жити далі. Я чітко усвідомлюю, що я – чоловік. У мене моя дівчина, моя мати, мої знайомі мають бачити захисника. Я в минулому військовий, маю певний досвід, мушу його використовувати на благо держави та нашого народу. Я є вихованцем організації «Пласт», яка вчила мене відстоювати свої інтереси, боронити свою державу й вірити в Бога. Артем став тригером. Принциповим для мене було бути з кимось, кого знаю і в кому впевнений. Коли Артем поїхав, він запустив цей процес переосмислення, і я зрозумів хто я, де мій обов'язок, і що є хлопець, в якому впевнений. Так я приїхав до нього.

► Як розвивалися події далі?

Д. Пащук: Нам вдалося потрапити всім разом в один із формаційних центрів. Коли я приїхав до «Курки», він вже був зі ще одним другом. Це Вітя-Коля, з яким вони втретє перетнулися в різних підрозділах. Потім до нас долучився ще наш друг-резервіст, який підписав контракт за декілька місяців до війни, – Ромко Лозинський. І ми вчотирьох попали в морський центр Сил спеціальних операцій. Тоді почалася наша історія.

Ми тренувалися самі, тренували інших, були інструкторами. Наша історія – це історія пройдисвітів, історія спецпідрозділу армії нової землі, бо ми, коли не воювали з орками, то воювали з системою. Матроси, ми вступали в дискусії з полковниками. Ми не були проти системи, армія має бути системною, і ти мусиш бути в цій системі, особливо під час війни, мусиш бути однією маленькою частинкою, на 100 відсотків підпорядкованою наказу. Виконувати наказ – твій обов'язок перед побратимами, перед командуванням, перед державою, перед собою. Але завжди є «але». Наказ можна виконувати не так, як тобі скаже вертикаль, а так, як ти собі це побачиш у реальних обставинах. Постійні дискусії були якраз через те, що ми виконували будь-яку роботу не так, як всі, а зі своїми «правками». І це завжди було краще, цікавіше, з цього завжди всі сміялись.

Зліва направо: Роман Лозинський, Дмитро Пащук, Віктор-Микола Гаврилюк та Артем Димид

► **Ваша четвірка була разом чотири місяці. Пригадуєш якісь особливі завдання, про які можна розказати?**

Д. Пащук: Якимось ми отримали складне завдання: провести розвідку, виявити сили та засоби супротивника, навести артилерію, зробити мінну засаду і взяти хоча б одного орка в полон. Щоб дістатися до місця, треба було здійснити довгу переправу. Ми пливли під час шторму, це березень, хвилі б'ють в обличчя, холодно. Нас кидало, як пляшки, на хвилях. Коли висадились, були всі мокрі, нас вже трусило не від страху, бо страх став чимось десятирядним, а від холоду. Ми стали в коло, зорієнтувались по карті, зрозуміли, що нам робити. Я працював з приладом нічного бачення. Коли працюєш з цим приладом, він тебе засліплює. Забираєш його з очей і 30 секунд реально нічого не бачиш. А я на той момент виконував функцію навігатора, мав іти першим. Але «Курка» зрозумів і пішов першим. Відтоді він завжди ходив першим, навіть коли території були заміновані.

Я пішов за ним і побачив у тепловізорі дві голови, які дивляться на нас із окопів десь за 100 метрів. Раптом біля них запалав вогонь, і ми зрозуміли, що ті хлопці просто показують свою присутність, маякують, щоби ми їх обійшли, бо вони для нас нецікаві: нам важливо їх обійти, а їм важливо не загинути. Ми довго думали, що робити далі. А виявилось, що це були ховрашки (усміхається), і біля них загорівся острівок трави. Такий збіг.

Наступного дня я зупиняв «Курку». Ми вийшли на камаз, який був від нас на відстані 20 метрів, ми собі присіли двоє, направили нашу зброю в той бік, були готові приймати бій, але виявилось, що камаз вже був підірваний. Такі смішні ситуації були.

Якщо говорити про службу, про мій час зараз, то я дуже радію від того, що маю можливість пізнавати країну, пізнавати людей, їхні історії. Я шалено тішуся, що зважився, що пішов і можу бути частинкою війська, яке захищає нашу святу землю. Бо вона справді свята.

► **Розкажи, якщо можеш, за яких обставин і де загинув Артем Димид?**

Д. Пащук: Ми працювали в цьому секторі 15–20 днів, відпрацьовували кілька завдань. Це було наше останнє завдання, після якого мали отримати відпустку на декілька днів. Ми провели серію мінувань в тилу противника, зробили розвідку й активно працювали над коригуванням нашої артилерії. Вже після загибелі «Курки» наші командири повідомили, що міни, які ми ставили, спрацювали, а отже наше перебування там було ефективне. Менеджерив усе «Курка». Він усіх мобілізував, усе планував, делегував, і ми всі тішились. Тішилося і керівництво, бо в результаті ми змогли нейтралізувати значну кількість ворожої техніки, живої сили супротивника. Сектор, у якому ми працювали, постійно обстрілювали, але ми звикли до обстрілів, до прильотів важких артилерійських снарядів.

В останній наш ранок на цій локації знову пролунав вибух. Я від нього наче прокинувся, розплющив очі і хотів знову їх заплющувати, бо зверху сипався пісок. Але наш медик, із яким ми спали в одній кімнаті, напевно, щось відчув, зірвався й пішов. Як тільки він вийшов, я почув крик і зрозумів, що щось сталося. Вибіг в ангар, побачив поранену людину, побачив вирви, і в мене увімкнулася лампочка: шукати «Курку».

У критичних ситуаціях я завжди шукав своїх, бо для мене свої – це Ромко, Артем, Вітя-Коля. Я почав шукати «Курку», не міг знайти. Повернувся назад до вирв, бачу – сидить медик на колінах, плаче і дивиться вниз. Я «Курку» одразу не побачив, бо після прильоту, коли утворюється вирва, в радіусі п'яти метрів усе перемішується. Вітя-Коля почав надавати першу медичну допомогу. Я не стикався ніколи з подібним, я не втрачав такої близької людини, впав у ступор на хвилину, в мені все затерпло. Потім я підігнав машину, ми повантажили поранених і почали евакуацію.

► **«Курка» був ще живий?**

Д. Пащук: Так.

► **Він щось казав?**

Д. Пащук: Вітя-Коля, я думаю, розкаже про це.

► І ти віз поранених?

Д. Пащук: Так. Вітя-Коля надавав першу медичну допомогу, я вів машину. Мені не хотілось їхати, було важко везти «Курку», я вже розумів, що це кінець, і мені не хотілося завдавати йому ще більше болю. Ми їхали зі швидкістю 20 чи 30 кілометрів на годину полем, яке обстрілювали танки. За інших обставин ми туди залітали зі швидкістю 120–130 км/год. Але ти їдеш і благаєш, щоб його тіло не боліло ще більше. Це відчуття, які в тобі генерує дружба, близькість.

Був момент, коли він не подавав ніяких ознак життя. Я постійно дивився в дзеркало заднього огляду, і побачив, як він підніс свою здорову руку, а Вітя-Коля її опускає вниз, каже, що не треба напружуватись. Я тоді був окрилений і повірив, що все буде добре. Ми під'їхали до місця, передали «Курку» медикам, я відправив Вітю-Колю з ними й отримав наказ евакуювати іншу групу, шукати частини тіла іншого нашого побратима, який загинув. Ми провели евакуацію, повернулися на нашу локацію, і я вже знав, що «Курка» загинув, що він помер у лікарні.

► Що тобі дає сили пережити втрату друга?

Д. Пащук: Тільки віра. Думки про те, що Богові «Курка» потрібен, йому потрібні всі інші, які йдуть. Якимось так виходить, що людину ми починаємо цінити, коли втрачаємо, але сама смерть людини ніби бетонує її.

Наприклад, «Курка» – це максимально вольова, принципова, чесна, тверда людина. Це – людина-воїн. Він постійно воював. Якщо не на війні, то зі своїм страхом, він боровся з собою вчорашнім. Ця людина – це ціла глиба, яку ми втратили, присутність якої я не усвідомлював. І я впевнений, що більшість із нашого середовища цього не цінували. Але його смерть дала нам можливість зрозуміти, хто він насправді.

► Якою була роль «Пласту» у вашій дружбі, формуванні?

Д. Пащук: Ми з Артемом познайомилися на «Легіоні» [пластовий виховно-вишкільний табір. – Ред.] у 2012 чи 2013 році, нам було 14–15 років. Наші гуртки тоді дуже сильно конкурували, ми постійно тролили один одного і банили. «Легіон» і «Пласт» – це те, що мене сформувало. Це дало мені відчуття відповідальності, визнання того, що інколи ми маємо робити не те, чого хочемо.

► Чи був у тебе страх, що хтось із вашої четвірки помре?

Д. Пащук: Для мене це був найбільший страх, і те, чого я ніколи не міг собі уявити, – втратити когось із хлопців. Мені здається, що найважче на війні втрачати не руку, не ногу, не життя, найважче втрачати друзів. Навіть не так побратимів, як друзів, людей, яких ти знав до війни, чиїх батьків ти знав до війни. Оце дуже важко. Мені здається, минуть роки, поки я це якось прийму. Але те, що допомагає, – це віра і прийняття того, що так має бути.

► Як тобі зараз повертатися на війну без Артема?

Д. Пащук: Я ніколи не боявся вертатися, ми декілька разів верталися, під музику Жадана на повні колонки, з відчиненими вікнами, просто неслися в яскраву невідомість. Зараз я їду і не знаю, куди їду. Не знаю, чи хочу їхати, чи можу їхати. Їду в нікуди. Але це лише такий час, такий настрій. Я вирішив, що не буду повертатися в той підрозділ, де ми були разом. Маю два варіанти. Один із підрозділів, куди я потенційно міг би переводитися, – це той, куди ми хотіли з «Куркою» йти спочатку.

► Якби тобі треба було коротко описати життя Артема, як би ти його описав?

Д. Пащук: Життя якогось «обезбашеного» героя.

► Наведи приклад.

Д. Пащук: Він виконав 400 парашутних стрибків різних рівнів складності! Він міг йти перший, форсував річки, переходив балки. Це не про якусь дурість, а про холодне сприйняття того, що треба робити. І завжди, коли відчував критичний рівень небезпеки, він зупинявся. Це відвага й мудрість. От Вітя-Коля сказав, що його характер найкраще ілюструє вірш Стуса «Лист до сина».

► Чи між собою ви трохи філософствували? Про що розмовляли?

Д. Пащук: Про смерть, про бажання бути похованим у дерев'яній труні, про прощу до Унева, про те, хто що пив, хто де був, про дівчат...

► Про Артема говорять як про впертого...

Д. Пащук: Я цю впертість називаю принциповістю. Бо вперта людина – це людина, яка, керуючись власними переконаннями, не може іншим донести, чого й чому вона хоче. А принципова – це та, яка, керуючись власними переконаннями, вміє переконати інших, чому має бути саме так. Він завжди аргументував все, що робить, і чому так робить. Це з нього робило доброго дипломата, філософа, і це його формувало як принципову людину, а не вперту. Така принциповість дана не всім, вона дана людям-мученикам, людям-героям.

► **Ти казав про переконання. Як би ти їх описав?**

Д. Пащук: Ви знаєте, в якій сім'ї виховувався Артем. Я вчора почув дуже класну історію від його сестри Магди. Щовечора їхній батько читав їм історії мучеників. І це формувало Артема. Це людина високого інтелекту, високого духу. Я ще раз наголошу, що ми втратили глибу. Але ця глиба зрушила нас і дала нам можливість прагнути кращого. Я й тепер чую слова його батька, що ми постійно маємо ставати кращими, ніж вчора. І це мене, лінивого, змушує рухатися.

► **Коли Артем вже був поранений, то сказав, що вижив?**

Д. Пащук: Це він Віті-Колі сказав, коли помирав. Він був із Вітею-Колею, я вже поїхав на евакуацію. Попри свої поранення, значні поранення, дикі болі... він ще тримався дуже довго.

► **«Я вижив» – це означало, що він хотів жити?**

Д. Пащук: Це означало, що він живий. «Курка» не боявся смерті, був готовий до смерті, постійно говорив, що прожив два-три життя. Казав, що через свій стиль життя мав загинути вже давно. Те, що він говорив перед смертю – це свідчення того, що він вижив, може, набрав якихось інших форм, але вижив. Його смерть – це втрата. Втрата сина, брата, друга. Але трагедія в тому, що ми втратили героя, людину, яка могла ще дуже багато чого зробити для нашої спільноти й суспільства.

Ми неодноразово розмовляли з Артемом на тему релігії та віри. Він не завжди це показував, але він віруюча людина, і це можна було спостерігати через його ставлення до життя, як він належно все приймав, як він спілкувався з людьми.

► **Як ти сприймаєш те, що в нас гинуть найкращі? В орків таких гідних людей навіть немає. Як ти цю несправедливість для себе пояснюєш?**

Д. Пащук: Ми несемо хрест. І приймати загибель найкращих людей, нести цей хрест справді важко. Але ці люди не йдуть від нас. Вони лишають по собі дуже вагомий слід. Ми живемо в особливому часі, це доба героїв. І це класно – жити і мати можливість бачити цих героїв, бути з ними. Хоч вони і йдуть від нас у кращий світ.

Розмова відбулася 24 червня 2022 року.

Розмовляла Вероніка Саврук; текст: Галина Білак та Вероніка Саврук;
редакція: Оксана Шкодзінська; світлини: Лесик Урбан
та з Facebook-сторінки Романа Лозинського;
джерело: [сайт УКУ](#)

«ВІЙНИ РОБЛЯТЬ ЛЮДИ, ЯКІ ВІДДАЛИЛИСЯ ВІД БОГА», – владика Богдан у Лурді

10.05.2023 р.

Ми сьогодні зібралися як діти української Церкви і приносимо до нашої Небесної Матері наш біль, смуток, нашу молитву і нашу надію. Такими словами розпочав свою проповідь під час Літургії у печері Массабіель в Лурді, де у 1858 році відбулось об'явлення Пресвятої Богородиці, владика Богдан, апостольський екзарх для українців візантійського обряду в Німеччині та Скандинавії.

Єпископ, промовляючи до прочан з України, а також до священників Апостольського екзархату і душпастирів з Єпархії Святого Володимира у Парижі для українців греко-католиків у Франції, Бельгії, Нідерландах, Люксембурзі та Швейцарії, які були присутні у цьому паломницькому місці в рамках спільних духовних реколекцій, наголосив на значенні молитви у житті християнина. **«Людина, за своєю природою, не може повноцінно жити без єднання зі своїм Творцем»**, – мовив архиєрей, наголошуючи на потребі молитви, заклик до якої отримала св. Бернадетта під час об'явлень в цьому місці.

Говорячи про війну в Україні, владика Богдан підкреслив те, що молитва є джерелом миру. «Війни роблять люди, які віддалилися від Бога. А мир походить з висоти від Бога. Війна, агресія та конфлікти походять від диявола», – сказав єпископ, вказуючи на важливість витривалої щоденної молитви в досягненні миру.

Далі проповідник застановився над словами Богородиці до св. Бернадетти, щодо заклику до покаяння і покути, які теж є важливими в досягненні миру. «Кожна війна починається в зіпсутому людському серці, яке віддалилося від Бога. І дорога до миру веде через покаяння та покуту», – сказав апостольський екзарх.

«Тільки той може сокрушити сатану під своїми ногами, хто є чистим від гріха. Непорочно зачата Марія стала співучасницею відкуплення, народивши Спасителя світу, який стер голову змієві. Тому що вона була непорочною, чистою від гріха», – мовив єпископ, закликаючи до перемоги над гріхом у власному серці, що неодмінно приведе до перемоги над силами темряви, агресії і зла у нашому народі.

Згадуючи свій останній візит до України, під час якого єпископ двічі відвідав Марсове поле у Львові, на якому захоронені захисники України, владика Богдан оповів про свої розмови з родинами загиблих. «Саме такі чисті, добрі та праведні люди могли зупинити зло. Так як це зробив Христос, прийнявши на себе смертельні рани, Він був у стані зупинити зло, не бравши участь у злі», – підкреслив проповідник.

Третім словом, яке буде провадити до миру є служіння. «Наші захисники виконують своє служіння з любові до кожного з нас, а ми з любові послужимо їм, їхнім рідним, які втратили своїх годувальників», – закликав владика Богдан, кажучи про обов'язок участі кожного в перемозі над злом.

«Кожен з нас покликаний до служіння.

Ми беремо участь у цій перемозі через допомогу нашим захисникам, яким даємо щось від себе, натомість вони дають самих себе – найбільшу жертву, яку людина може дати з любові до своїх ближніх»,

– підкреслив апостольський екзарх і закликав до служінні одні одним в душі Христової любові молитвою, ділами милосердя та добрим співчутливим словом.

Звертаючись до усіх священників владика Богдан сказав наступне:

«Ми покликані до служіння, щоб допомагати Ісусові годувати Божий люд. Стоячи сьогодні у стіп Богородиці, просимо у Неї материнського заступництва і помочі, щоб ми були добрими служителями і давали самих себе. А разом із собою давали людям Бога – Христа Ісуса. Коли проголошуємо Боже Слово, як той хліб, яким людина живе на щодень, коли роздаємо Пресвяту Євхаристію, несемо Його до спраглих людських душ. Коли організуємо в наших громадах дияконію, ми також об'являємо материнське обличчя Церкви Христової, а власне – обличчя самого Христа, який не тільки годує людей хлібом свого Слова чи хлібом свого Тіла, але також хлібом милосердної любові».

«Пречисту Діву називаємо служебницею святої гостини. Нехай Вона всім нам допоможе витривало молитися, змагатися зі злом у нашому житті, жертвовно служити одні одним. І молимося сьогодні про небесний дар миру і Боже благословення», – сказав на завершення своєї проповіді владика Богдан.

Джерело: ukrainische-kirche.eu

«УКРАЇНЬСЬКА МАМО, НЕХАЙ УСМІШКА ЗНОВУ ПОВЕРНЕТЬСЯ НА ТВОЄ КРАСИВЕ МАТЕРИНСЬКЕ ОБЛИЧЧЯ!» – Блаженніший Святослав із нагоди Дня матері

13.05.2023 р.

Отець і Глава Української Греко-Католицької Церкви Блаженніший Святослав [привітав](#) українських матерів із Днем матері, який в Україні, незважаючи на війну, традиційно святкують у другу неділю травня.

У вітальному слові Предстоятель наголосив, що День матері під час війни – це особлива нагода схилити голову перед тими, хто дарує нам життя, – перед нашими матерями. Про це інформує Департамент інформації УГКЦ.

Глава УГКЦ ствердив, що під час війни українська мати є особливо зраненою.

«Зранене материнство під час війни є особливим моментом, коли ми всі разом хочемо висловити нашу повагу до української матері, а відтак бути поруч. Ми особливо в цей день хочемо подякувати всім тим матерям, які наважилися прийняти на себе всі тягарі материнства. Всім тим, які були відкриті до Бога для того, щоб прийняти дар нового життя», – сказав він.

«Ми хочемо сьогодні особливо молитися за матерів, які чувають

над життям своїх дітей там, де це життя найбільше є під загрозою: на окупованих територіях, там, де ідуть бойові дії».

«Ми сьогодні особливо молимося і вітаємо матерів, які задля збереження життя і майбутнього своїх дітей, опинилися далеко від своєї рідної землі.

Ми сьогодні особливо обіймаємо матерів, які втратили своїх дітей на цій жахливій, нелюдській війні. Ми сьогодні обіймаємо тих матерів, які плачуть, оплакуючи свого вбитого сина чи доньку.

Ми сьогодні хочемо обійняти тих матерів, які знають, що їх син чи донька є у ворожому полоні. Особливо хочемо обійняти тих матерів, які отримали жахливу вістку, що їхня дитина пропала безвісті. Усіх вас, дорогі матері, вітаємо з цим вашим днем», – зазначив Отець і Глава УГКЦ.

На завершення привітання Блаженніший Святослав віддав усіх матерів під покров Пречистої Діви Марії, якій особливо посвячений травень.

«Дорога українська мамо, нехай Бог тебе благословить усяким гараздом, здоров'ям! Нехай усмішка знову повернеться на твоє прекрасне, красиве материнське обличчя», – зі зворушенням промовив Глава УГКЦ.

«У ВСЬОМУ ВРУЧАЛА БОГОВІ СЕБЕ І СВОЇХ ДІТЕЙ»: ПРО СОФІЮ, МАТРІ АНДРЕЯ І КЛИМЕНТІЯ ШЕПТИЦЬКИХ

14.05.2023 р.

Сьогодні, у День Матері, хочемо привітати усіх матерів короткою наукою від матері праведного митрополита Андрея та блаженного священномученика Климентія – Софії з Фредрів Шептицької.

Коли одного разу Софію спитали, що вона робила, щоби так шляхетно виховати синів, вона відповіла:

«Я любила їх і старалася пізнати, яким кожний із них є. Моя єдина система виховання – це Богородице Діво. Ніщо інше, – лише Богородице Діво. Хлопець добрий, чемний, вчиться, слухає, є здоровий – Богородице Діво. І навпаки – хлопець зле робить лекції, є непослушний, доказує, наражується на небезпечний випадок – знов Богородице Діво».

«Однак щоб ця її педагогіка була успішною, вона сама мусіла мати чисте серце, аби передавати свою душу дітям. Через "Богородице Діво" вона поручала Богоматері свої пережиття і передавала цей приклад дітям: так, як я живу, й ви живіть і своїх дітей навчайте так жити».

Мати праведного митрополита Андрея, блаженного священномученика Климентія і ще п'ятьох синів, Софія Шептицька, донька відомого польського письменника і драматурга, майстер слова і пензля, а передусім жінка з чуйним серцем відкритим на Бога. Красива й інтелігентна, виважена й мудра. Яким було її життя, що її хвилювало, як вдалося їй виховати таких синів? – читайте у [матеріалі](#) сестри-служебниці Олени Манькут.

Джерело: сайт УКУ

ПРЕЗИДЕНТ ЗЕЛЕНСЬКИЙ ЗУСТРІВСЯ З ПАПОЮ ФРАНЦИСКОМ

13.05.2023 р.

У суботу, 13 травня, Папа Франциск прийняв на аудієнції у Ватикані президента України Володимира Зеленського.

«Дякую за цей візит», – сказав Папа, вітаючи президента України, на що він відповів: «Це велика честь».

Під час розмови йшлося про гуманітарну та політичну ситуацію в Україні, спричинену війною. Папа запевнив у своїх постійних молитвах, що засвідчують його постійні прилюдні заклики, починаючи від лютого минулого року. Обое погодилися щодо необхідності й надалі здійснювати гуманітарні зусилля на підтримку населення.

Пресслужба Престолу зазначає, що Папа підкреслив невідкладність «жестів людяності» щодо найбезпорадніших, невинних жертв війни.

Святіший Отець подарував бронзову скульптуру оливкової гілки як символ миру, а також спеціальні видання документів понтифікату, між якими – Послання на цьогорічний Всесвітній день миру та збірка «Енцикліка про мир в Україні», до якої ввійшли всі виступи Папи Франциска на тему війни в Україні, сказані протягом перших дев'яти місяців повномасштабної російської агресії.

Президент подарував Святішому Отцеві картину «Втрата, 2022–58» українського митця Олексія Ревіки, присвячену загибелі дітей внаслідок війни, та композицію «Неопалима» Юрія Вакуленка, що зображує ікону Матері Божої у вогні, вірізблену на пластині бронежилета.

Зазначається, що це була друга зустріч Папи Франциска і Володимира Зеленського, який свій перший візит до Ватикану здійснив 8 лютого 2020 року. Після початку повномасштабного російського вторгнення в Україну Святіший Отець тричі спілкувався з Президентом України по телефону. Перша така розмова відбулася вже 26 лютого 2022 року.

Зі свого боку, президент України повідомив, що вдячний за особисту увагу Папи до трагедії мільйонів українців.

Володимир Зеленський також наголосив і на десятках тисяч депортованих дітей. «Маємо докласти всіх сил задля повернення їх додому», – написав він.

Крім цього, президент попросив засудити російські злочини в Україні.

Бо не може бути рівності між жертвою та агресором.

Також Володимир Зеленський розказав Папі про формулу миру як єдиний дієвий алгоритм досягнення справедливого миру. Запропонував приєднатися до її реалізації.

Два тижні тому, 27 квітня, Папа Франциск приймав у Ватикані прем'єр-міністра України Дмитра Шмигала. Він передав Папі Римському фотоальбом із зафіксованими злочинами росіян. Голова уряду висловив сподівання на участь Ватикану в реалізації української формули миру, зокрема у поверненні депортованих.

Нагадаємо, голова Ради міністрів Італійської Республіки Джорджа Мелоні заявила, що Італія робить ставку на перемогу України та продовжуватиме надавати військову підтримку. Італія робитиме все можливе, щоб Україні не нав'язали несправедливий мир. Джорджа Мелоні також підтвердила, що її країна підтримує Формулу миру Зеленського та бажання України вступити в Євросоюз і НАТО.

Сергій Албул, [«Lb.ua»](http://lb.ua); «Новини Ватикану»; світлини: Vatican News

«ЯК ПОКЛОНЯТИСЯ БОГОВІ? БУТИ ЛЮДЯНИМ, БУТИ МИЛОСЕРДНИМ, ВМІТИ БАЧИТИ ЧЕРЕЗ БАР'ЄРИ», – отець Ігор Цмоканич

13.05.2023 р.

Пропонуємо вашій увазі коментар о. Ігоря Цмоканича на євангельський текст неділі Самарянки. Він роздумує над уривком Євангелія від Івана 4, 5–42.

Прихід Господа нашого Ісуса Христа у світ настільки його змінив, що ми інколи навіть не усвідомлюємо до кінця цього великого перевороту. Для багатьох людей античність є золотою добою в історії людства, однак саме Євангеліє зробило наш світ більш людяним.

Велика переміна, зроблена християнством, зокрема виявляється в тому, що деякі слова докорінно змінили своє значення. І тепер, щоби зрозуміти Євангеліє, потрібно повернутися до їхнього первісного значення. Так, наприклад, коли ми чуємо слово «митар», то це слово, особливо завдяки притчі про фарисея і митаря, має для нас позитивне забарвлення – немічна людина, що кається. Але митарі були зрадниками і грабіжниками свого народу.

Так само слово «самарянин» зараз у нас ототожнюється з доброю, жертвною, небайдужою людиною. Дуже багато благодійних організацій містять у своїх назвах слово «самарянин», «самарянське» тощо. У часи Христа самаряни для багатьох побожних юдеїв були гірші за грішників. Хоча вони походили із племен, близьких до юдеїв, юдеї їх не хотіли бачити такими. Для них це була мішанина колишніх ізраїльських колін з язичниками, які спотворили віру.

Катерина Шадріна, «Ісус Христос»

У часи Ісуса між юдеями та самарянами були не просто напружені стосунки, а ворожнеча, яка не раз призводила до кровопролиття.

І ось, коли Ісус розповідав притчу про доброго самарянина, Він вказав, що саме самарянин – представник народу, який вважався порушником Закону, – якраз найкраще виконав Закон. Добрий самарянин побачив не юдея-ворога, але зранену людину, яка потребує порятунку. Після тієї притчі слово «самарянин», власне, й набуло доброго значення.

І коли ми сьогодні чуємо про Ісуса й самарянку, ми не уявляємо, які бар'єри тут руйнуються.

Перший бар'єр – Ісус розмовляє із самарянкою. Другий – Він говорить із жінкою. Тоді чоловік не міг говорити навіть зі своєю дружиною, а тут Ісус говорить ще й з блудницею. Тож бачимо ті суспільні культурні бар'єри. Ісус, подібно до доброго самарянина, бачить у самарянці зранену людину, яка в пошуках щастя спіткнулася, сплутала щастя із задоволенням і покалічила своє життя – мала п'ятьох, і той, що з нею зараз, не чоловік їй. Ісус бачить зранену людину. Він її лікує своїм милосердям і правдою, подібно, як добрий самарянин очистив рани вином і змастив оливою. Так і Господь починає з правди. Він вказує, що це не так, як мало би бути, але, водночас лікує своїм прощенням.

У тій жінці, до речі, можна впізнати і себе. Ми так само шукаємо щастя, але, буває, не пов'язуємо своє щастя зі своєю релігією. Ми немовби розділяємо ці два виміри буття. Жінка самарянка в житті багато разів помилялася, але говорить про релігійні питання, зводячи до того, де і як правильно поклонятися Богові.

Господь говорить про те, що поклонятися Богові треба в душі й істині. Можна сказати, що цей вислів означає правильне уявлення про Бога, яке виявляється у правильному житті. Наше життя завжди є відображенням того, у якого Бога ми віримо. І саме правильне уявлення про Бога, пізнання Його волі робить людину щасливою. Зрештою, у цьому й полягає щастя. І, власне, так Господь через самарянку навчає нас поклонятися Богові в душі й істині, мати правильне уявлення про Бога.

А як поклонятися Богові? Сьогоднішнє Євангеліє нам показує: бути людяним, бути милосердним, вміти бачити крізь бар'єри.

Отець Ігор Цмоканич, священник Самбірсько-Дрогобицької єпархії,
викладач Дрогобицької духовної семінарії;
джерело: ugcc.ua

ВЛАДИКА БОГДАН ВЗЯВ УЧАСТЬ У ЦЕРЕМОНІЇ ВРУЧЕННЯ ПРЕМІЇ ІМЕНІ КАРЛА ВЕЛИКОГО

14.05.2023 р.

14 травня 2023 року апостольський екзарх для українців візантійського обряду в Німеччині та Скандинавії владика Богдан взяв участь у церемонії вручення Премії імені Карла Великого Президенту України Володимирі Зеленському та українському народу, яка проходила в м. Аахені.

«Без сумніву, можна сказати, що сьогодні в Аахені був зроблений ще один дуже великий крок України на шляху її "повернення додому" – до Європи», – написав у своєму профілі у [Facebook](#) владика Богдан.

Перед початком церемонії учасники цього історичного дійства для українського народу взяли участь у Літургії, яку очолив в Аахенському катедральному соборі місцевий єпископ д-р. Гельмут Дізер.

«Війна – це поразка людства. І будь-яка загарбницька війна є злочином. Україна захищає європейський цивілізований порядок від нападу російського режиму та від його імперіалістичної ідеології, якою режимна пропаганда хоче виправдати свою загарбницьку війну», – сказав у своєму слові до присутніх єпископ Аахена.

«Суспільство потребує духовних джерел як протиотрути від насильства та як натхнення для миролюбної цивілізації надії, соціальної взаємодії та спільного блага. Молімося разом, щоб ці джерела також потужно потекли для України, а незабаром знову в Росії та в усіх країнах і суспільствах, які страждають від неволі, терору та несправедливості», – сказав проповідник.

В свою чергу владика Богдан зазначив, що вони молилися Святу Літургію в намірі Божого благословення для українського народу, для наших захисників і для керівництва Української держави.

А відтак за присутності понад 700 запрошених учасників у будівлі міської ратуші відбулась церемонія нагородження, на якій Президент України дякуючи європейцям за підтримку і закликаючи до єдності в боротьбі з ворогом, наголосив на тому, що українці завжди будуть робити Європу сильнішою.

Довідка:

Міжнародна премія ім. Карла Великого [англ. Charlemagne Prize фр. Prix Charlemagne] – престижна європейська премія за внесок в об'єднання Європи. Присуджується щороку з 1950 року німецьким містом Аахен особам, які зробили великий внесок до реалізації ідеалів, під якими започатковано премію. Названа на честь Карла Великого, засновника Франкської імперії та фактичного засновника Священної Римської імперії, який керував державою з Аахена. Традиційно вручається у свято Вознесіння на церемонії в Коронаційній залі ратуші Аахена.

Лауреати Премії Карла Великого нагороджуються спеціальною грамотою, медаллю та символічною нагородою у 5 тисяч євро. На аверсі пам'ятної медалі зображені сам імператор і старовинна печатка Аахена XII століття, на реверсі гравірується заслуга конкретного лауреата перед європейськими народами.

Джерело: ukrainische-kirche.eu

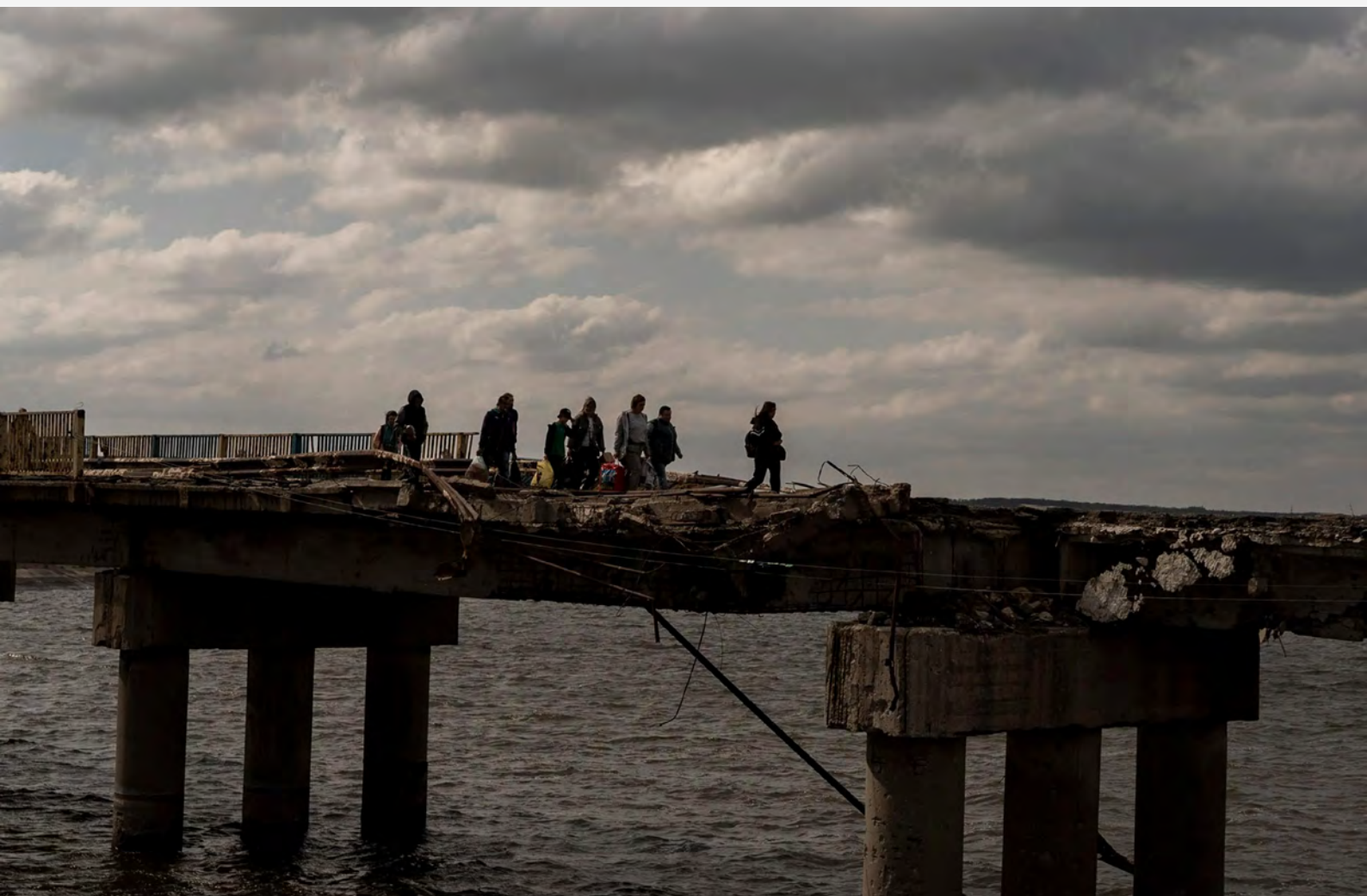
«ІНКОЛИ УСПІХ – КОЛИ ДИТИНА ЗНОВУ ПОЧАЛА РОЗМОВЛЯТИ»: ПСИХОЛОГИ ПРО РОБОТУ З ДІТЬМИ ПІД ЧАС ВІЙНИ

15.05.2023 р.

В Україні сформувалася когорта психологів, які мають вже 9-річний досвід роботи з травмою війни. Тоді, у 2014-му, багато з них швидко вигорали – через власну емпатію. Але цей досвід допоміг зустріти нову хвилю випробовувань після 24 лютого.

Зараз у психологів дуже багато роботи – зокрема, як повернути до нормального стану дітей, які в кожному шурхоті чують повітряну тривогу чи вибухи.

Ми попросили психологів, що працюють з благодійним фондом «Голоси дітей», розповісти, як війна відображається на дітях, як діяти батькам та як повномасштабне вторгнення змінило життя і роботу самих психологів.

Обличчя російсько-української війни. 08.05.2023 р. Мешканці селища Старий Салтів переходять через річку Сіверський Донець мостом, зруйнованим під час боїв у Харківській області навесні 2022 року. Старий Салтів знаходиться приблизно за 20 кілометрів від кордону з Росією, росіяни захопили його на початку березня 2022-го. Селище повернулося під контроль ЗСУ через два місяці.
Світлина: Vincenzo Circosta / ZUMA Wire /

Ольга Федорець, психологиня, психотерапевтка, експертка НаУКМА

Мій перший досвід роботи з дітьми під час війни був у волонтерському пункті у 2014 році. Щотижня близько 200 дітей зі Слов'янська та Краматорська проходили «транзитом» через дитячу кімнату, яку ми зробили разом з іншими психологами.

Діти були «з коліс», приходили перепочити, поки батьки вирішували їхній подальший шлях. Тоді я побачила, наскільки багато розпачу у дорослих, і як мало у них знань, що робити. А ще відчула, що кожна дитина все одно більш спирається на свого дорослого, ніж на мене – якою б класною я не була.

Тому після 2014 я намагалася не розпочинати роботу з дитиною відразу із зустрічі з нею у своєму кабінеті. Просила спершу приходити батьків або тих, до кого у дитини є прив'язаність. І всі дії робити через цих дорослих. Це давало кращі результати, ніж коли б я мала вибудовувати нові стосунки з дитиною. І так можна підтримувати більше дітей.

Вже в листопаді 2014-го ми почали працювати зі шкільними психологами. Вони були в розпачі. Дитина у безпечному місці не хотіла заходити в клас, тому що вікна занадто великі й нічим не заставлені. Або від голосних звуків миттєво ховалася під парту. Або не хотіла йти в школу, бо та видавалася ненадійною. Це були нормальні прояви адаптації дітей до місць, у яких війна триває, але неприйнятні там, де її немає.

Ми говорили з вчителями, як підтримати дитину і формувати довіру. Як бути дорослим, як правильно поводитися, якщо дитина лякається в класі. Що робити, коли сумує або горює.

Що мене дивує в дітях, які мали досвід війни? Готовність відновлюватися. Швидко, наче плющ, шукати опору. Ця сила фантастична.

Обличчя російсько-української війни. У ніч проти 28.04.2023 р. російські окупанти обстріляли ракетами багатопверховий житловий будинок в Умані Черкаської області. Згідно із заявою міністра внутрішніх справ України Ігоря Клименка, внаслідок удару загинули 23 особи, у тому числі шестеро дітей – троє хлопчиків (півтора року, 16 та 17 років) та три дівчинки (8, 11 та 14 років). Обстріл знищив половину квартир першого під'їзду будинку, де мешкало 109 осіб. З-під завалів вдалося врятувати 17 людей. На світліні молодший брат убитої російським обстрілом 11-літньої Софії Шульги плаче біля її домовини під час відспівування. Світлина: Bernat Armangue / AP /

Руслана Мороз, методистка-експертка щодо психологічних програм у БФ «Голоси Дітей»

Під час війни я зустрічала багато дітей, у яких забрали дитинство. Вони надто рано дізналися про страшне: смерті, згвалтування, криваві тіла. Якщо вони були свідками чи учасниками таких подій – це на все життя. Але діти вчаться з цим жити й можуть надалі бути щасливими.

З 2014-го я багато працювала не тільки з дітьми, а й з сім'ями переселенців, бо дитина залежить від психологічного стану батьків. Мама дає опору і відчуття безпеки, надії і віри в себе і майбутнє. Це основа, щоб дитина з найменшими травматичними наслідками пережила стрес. Якщо мама стійка, розуміє свій стан і знає, що з ним робити – дитині легше впоратися з травматичним досвідом.

Пам'ятаю, як мама привела до мене дівчинку з тиками. Обличчя рухалося, дитина не могла це контролювати, але мама змушувала її взяти себе в руки.

Ми працювали з дівчинкою різними методами й паралельно говорили з мамою, щоб вона прийняла цей симптом і його не помічала. Але ключовою під час нашої роботи стала одна сесія. Виявилося, що у сім'ї дівчинки всі мали різні політичні погляди. Частина родичів виїхала на захід України, частина – в Крим, а частина перейшла на бік окупантів. У дівчинки був серйозний внутрішній конфлікт, який вона не усвідомлювала. Після того, як вона прийняла, що це все-таки її сім'я і вона не може не любити своїх рідних, симптоми зменшилися.

Зараз мені часто доводиться працювати навіть не з наслідками перебування дітей в окупації або в зоні бойових дій, а з тим, що вона не має в сім'ї розуміння і підтримки й відчувається самотньо. І наче сім'я піклується, любить, але так, як може: через гіперконтроль, гіперопіку чи надмірну дисципліну.

Дорослі не розуміють, що під час війни дитина не може вчитися і запам'ятовувати як раніше, не може бути такою, як до війни, й виконувати всі завдання так само швидко і продуктивно. У неї інший стан і думки. Діти зараз вчаться через силу. Мозок в стресі працює інакше. Окрім того, психологи працюють над тим, щоб діти могли розвиватися і під час війни, бо скільки вона триватиме – невідомо.

Обличчя російсько-української війни. Село Аполянка за півгодини їзди від Умані. Чоловіки несуть труну восьмирічної Уляни Тройчук, убитої під час російського обстрілу багатопверхового будинку в Умані. Світлина: Roman Pilipey / Getty Images /

Олена Іванова, психологиня, сертифікована травматерапевтка

У січні ми вперше поїхали до деокупованої Снігурівки [Миколаївська область, – прим. Ред]. Коли увійшли до школи, відчули холод. І не тільки тому, що там не опалювалося. «Замороженими» здавалися люди.

Я працюю у стабілізаційних групах з дітьми віком 5–8 років. Наше завдання – повернути дитині відчуття безпеки, здатність жартувати, сміятися, гратися. Коли ми приїжджаємо, діти розповідають, як ховалися, як їхню корову вбили, а вони врятували теля і його вигодовували. І наче це історії про життя, але стільки за ними болю!

У нас на заняттях є і розмови, і малювання, і техніки дихання. Ми даємо дітям можливість поплакати, покричати, потупати ногами. Дитина розказує «мене трясло», а я кажу: «покажи як. На що це схоже? На собачку, яка щойно купалася? На пташку, яка махає крильми?». Тоді з'являється сміх і нам починає ставати тепліше: діти стають жвавішими, граються, бавляться.

Чим інші ці діти? У них дорослі думки й погляди. Під час окупації вони допомагали батькам і дбали про молодших в укриттях. Але з іншого боку, вони мають регресивні риси поведінки: дев'ятирічні можуть бавитися злюбленими іграшками, як п'ятирічні.

Я маю бути стійка, щоб діти могли говорити зі мною на будь-які теми. Але зараз такий час, що я сама відчуваю те саме, що й вони. Бо я живу в тій же країні, читаю ті ж новини й перебуваю у небезпеці.

Хочеться вірити, що наша допомога дає можливість дітям впоратися, дає нові вміння і ресурси. Змінити те, що вже сталося, ми не можемо. Але можемо навчити інакше дивитися на отриманий досвід. І допомогти зрозуміти, що все, що дитина відчуває – нормально в цій ненормальній ситуації.

Людмила Романенко, аналітично орієнтована психологиня, тренерка-консультанка центру психосоціальної реабілітації НаУКМА

Чого бояться діти, які бачили війну? Того, що страх викликати не повинно. Наприклад, сім'я переїжджає в село, у безпечне місце, а дитина не може вийти із дому. Зростає чутливість до всіх подразників і немає ресурсу впоратися навіть з найменшим стресом. Травми внаслідок війни у людей зараз ті самі, що у 2014-му, але гостріші.

Коли у 2014-му почалася війна, я ще була в декреті. Ми жили у Золотому [Луганська область], за чотири кілометри від лінії розмежування.

У жовтні, як тільки почали працювати школи, я зрозуміла, що не можу сидіти й слухати постріли, тому вийшла на роботу шкільним

психологом. В учнів вже починалися страхи, безсоння, енурез [мимовільне сечовипускання], а ми не знали, що робити.

Вчителі питали, як поводитися, коли під час обстрілів ховаєшся з дітьми на першому поверсі під сходами. Підвалу там не було. А у мене не було потрібних знань, тому я почала навчатися кризового консультування.

У 2014–2015-му у нас було декілька випадків, коли діти замовкали, а після серії занять з психологом знову починали говорити. Дорослі сприймали це за диво.

Серед іншого я використовувала техніку «серійне малювання». Пропонуєш дитині фарби, сідаєш поруч. Не треба жодних інструкцій чи тем. Десь після 5–6 сесій за малюнками і реакціями стає помітно, як щось змінюється. Зовсім не обов'язково розуміти, що саме малює дитина, важливо бути контейнером для її почуттів і емоцій. І сам малюнок виконує цю роль.

Ця та інші техніки (наприклад, робота з піском) вмикають механізми адаптації всередині дитини, її ресурси, тому настає полегшення. Але паралельно я, звичайно, працювала з батьками, щоб вони розуміли стан дитини і знали, як можуть допомогти.

24 лютого 2022-го я була вдома. Коли клієнти й колеги за місяць до того казали про війну, і що треба виїжджати, я не вірила. Тому довелося зібратися за дві години. Ніч застала нас у Полтаві. Там ми пробули наступні три місяці.

Вже 27 лютого я почала роботу: пішла в гуртожитки, в яких жили переселенці. Першими долучилися ті, в кого був досвід роботи під час війни. Люди зверталися до нас зі страхами, панічними станами. Було кілька дуже важких випадків серед дітей з наших країв, які виїхали не одразу і травмувалися повторно.

У червні центр психосоціальної реабілітації НаУКМА, в якому я працювала в Гірському, перемістили до Бучі. Колеги одразу сказали, що Буча – це непросто, але, скоріш за все, саме ми зможемо це витримати. Я переїхала працювати тут з усією округою: Ворзель, Ірпінь, Буча, Гостомель. З найважчими темами намагаюся працювати зранку, бо це складно, а робочий день у мене до дев'ятої. Діти тут більш лякливі, а після найменшого шурхоту питають: «Це повітряна тривога?».

Обличчя російсько-української війни. Умань. Мешканці несуть домовини 11-річної Софії Шульги та 17-річного Кирила Писарева, вбитих внаслідок російського удару по місту.
Світлина: Carlos Barria / Reuters /

Євген Герасимов, гештальт-терапевт

Зараз набагато більше людей звертаються до психологів, їхні запити інші, випадки гостріші. Багато дітей і підлітків приходять з агресією, яку треба кудись виплеснути. Їм не можна казати «Давай ти це зробиш не тут», доводиться ставати тією людиною, яка допомагає їм виплеснути агресію.

Моя робота після 24 лютого змінилася кардинально, бо кардинально змінилося моє життя: ми ж тепер теж, як і наші клієнти, вимушено переселені люди, теж втратили свої опори й способи відновлення. Найбільшою підтримкою у мирний час для мене були дружина і син, ми жили біля Дніпра, їздили на риболовлю. А зараз родина за кордоном, я у Львові, Дніпра тут немає. Тепер моя опора – колеги, супервізії та індивідуальна терапія.

Коли збирається нова група дітей, зазвичай я бачу скляні оченята: хтось в телефоні, хтось мовчить, хтось відповідає лише «так/ні/не знаю». У цих дітей багато страху: «Наш будинок цілий?», «Ми повернемося додому?», «Побачимо друзів?», «Як далі жити?». У їхньому житті змінилося все: секції, друзі, школа. Замість того, щоб мати хобі – вони сидять вдома в Youtube. Друзі? Вони лишилися там: у Херсоні/Харкові/Лисичанську.

Ці діти в стресовій ситуації, в очікуванні, що ось-ось закінчиться війна і вони повернуться додому. Вони замикаються в собі, нічого не хочуть. Хтось перестає спати, в когось змінюється режим життя, з'являються шкідливі звички, агресія. Але минає декілька зустрічей і ці діти починають взаємодіяти, розмовляти, кудись ходити, краще вчитися, розмовляти й гуляти з батьками. І ти розумієш: вау, щось змінилося.

В кожному випадку результат моєї роботи інакший: інколи успіх – це коли дитина знову почала розмовляти, чи коли дитина з аутизмом стала здатна взаємодіяти зі мною хоча б п'ять хвилин.

Звичайно, буває складно. Інколи можеш провести за один день заняття з двома групами та три індивідуальні сеанси. Інколи – попрацюєш з однією дитиною і почувашся так, наче працював місяць без вихідних.

Чи була у мене відпустка після 24 лютого? Ні. Я підрахував, що за травень попрацював з близько 300 дітьми (а до війни у мене було 11 клієнтів на тиждень). Це надихає. Зараз у мене бувають вихідні, але нечасто. По неділях я працюю зі своїми попередніми клієнтами онлайн або маю інші робочі зустрічі. Відпочину після перемоги.

Надія Швадчак, спеціально для [«УП. Життя»](#).
Ілюстративні світліні до допису від редакції «ХГ»

ВЕРВИЦІ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ЗАХИСНИКІВ

15.05.2023 р.

В останній день реколекцій душпастирі Апостольського екзархату разом зі священниками з Єпархії Святого Володимира у Парижі для українців греко-католиків у Франції, Бельгії, Нідерландах, Люксембурзі та Швейцарії на чолі з своїми архиєреями молились Архиєрейську Божественну Літургію у Базиліці Санктурію Матері Божої Люрдської.

Свої намірення чисельне духовенство жертвувало за мир в Україні. А після Літургії Преосвященний владика Богдан освятив вервиці, які будуть передані українським захисникам на фронт.

Варто додати, що цього дня до Лурду з'їжджалися делегації військових з різних країн для участі у Міжнародній прощі військовослужбовців. В свої чергу після молитви апостольський екзарх зустрівся з представниками української делегації військових і уділив їм своє благословення, а також поспілкувався з військовими з інших країн, які висловлювали свою підтримку Україні у війні з російськими окупантами.

Джерело: ukrainische-kirche.eu

ВЛАДИКА МАНУЇЛ НІН ПРО 25-ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПАРАФІЇ В АФІНАХ: СПІВПРАЦЮВАТИ В ЄДИНІЙ ЦЕРКВІ, ЯКОЮ Є ЕКЗАРХАТ

18.05.2023 р.

Напередодні святкування 25-ліття Української парафії Святого Миколая в Афінах при катедральному соборі Пресвятої Трійці вдалося поспілкуватися з єпископом Мануїлом Ніном, екзархом для греків-католиків візантійського обряду.

► Преосвященний Владико, розкажіть нам коротко про себе та про ваше покликання до чернечого життя?

Вл. М. Нін: Я народився 20 серпня 1956 року в каталонському містечку Ель-Вендрель, Іспанія, в католицькій родині з п'ятьма братами, серед яких я старший. Я закінчив середню школу і у віці 19 років вступив на новіціат у бенедиктинський монастир Монсеррат, що 60 км від Барселони.

Моє покликання до чернечого життя народилося завдяки моїм паломницьким подорожам до монастиря, який також є святинею Матері Божої, яку часто відвідують вірні Каталонії. Я відчував покликання і в Монсерраті відкрив для себе монаше життя, життя спільноти. Я постукав у ці двері, і вони мені відчинилися. Я задоволений і щасливий з цього приводу, не зважаючи на те, що моє життя після цього протягом багатьох років було пов'язане із Римом, із Папською Грецькою колегією, де я був ректором протягом 17 років.

► **Уже декілька років ви є Апостольським екзархом для католиків візантійського обряду в Греції. Як сталося, що Господь покликав вас до Греції? Чи ви коли-небудь думали стати єпископом у Греції для різних спільнот східного обряду, адже самі ви є латинського походження?**

Вл. М. Нін: Я є екзархом для католиків візантійського обряду у Греції з 2016 року, а саме з 2 лютого, коли було оголошено про моє призначення Папою Франциском. Я був висвячений на єпископа в Римі, у базиліці Святого Павла «За Мурами», 15 квітня, а потім 14 травня я посів катедру в Греції. Ніколи не думав бути єпископом взагалі чи в Греції зокрема. Але Господь має свої дороги, і коли Папа попросив мене прийняти це, я прийняв з повною вірою у те, що якщо Господь кличе, то Він також дає силу щоб відповісти на покликання та сповнити його.

Відповідно до прийнятого Хрещення я, безсумнівно, походжу з латинського обряду, в якому мене висвятили на священника 25 років тому, 18 квітня 1998 року, в моєму монастирі в Монсерраті. Але, переживаючи моє священниче служіння у Грецькій колегії, я відразу познайомився із візантійським обрядом. До цього моменту я вже відкривав його роками, в часі свого перебування у Римі, а також через особистий інтерес і любов до Сходу та через дослідження патрології, проведені у ті роки. Скажімо так, що при всій любові та повазі до римського латинського обряду, в якому я отримав хрещення, я почуваюся цілком приналежним до візантійського обряду, який я вважаю своїм і в якому я отримав єпископські свячення.

► **Які ваші перші враження від української греко-католицької громади? Чи зустрічали ви коли-небудь українців: єпископів, священників або мирян в часі свого перебування в Римі?**

Вл. М. Нін: З Українською Греко-Католицькою Церквою я познайомився через деякі історичні читання, а також через особу архієпископа Йосифа Сліпого, про якого я читав різні твори і який зацікавив та вразив мене своїм життям та своєю діяльністю. Потім, прибувши до Грецької колегії в Римі, я почав пізнавати український світ через дві колегії, що існували в ті роки у Вічному Місті – одна на горі Джаніколо, а інша на вулиці Бочча, а також викладаючи в різних римських університетах: Сант-Ансельмо, Санта-Кроче та Східному інституті. У мене також були кілька студентів українців, деякі з яких пізніше стали єпископами.

Як ректор Грецької колегії, я відвідував ці дві українські колегії на свята та знайомився із багатьма священниками і студентами, що дозволило

мені поглибити знання про історію, культуру та життя віри цієї Східної Католицької Церкви. Перший раз, коли я відвідав Україну, а точніше Львів у 1999 році, я був на зустрічі настоятелів римських східних колегій.

► **Якими є, на вашу думку, особливі характеристики української громади в Греції?**

Вл. М. Нін: На початку української присутності в Греції, уже двадцять п'ять років тому, однією з характеристик (як я уявляю, адже я тоді ще не був в Афінах), було саме існування діаспори як громади після падіння комуністичного режиму у рідній країні. На даний момент однією з характеристик вбачаю стабільне існування громади у Греції, яка включає в себе осіб, що мають стабільну працю, осіб з сім'ями, з дітьми, які народилися вже тут, а отже, перебувають у процесі «еллінізації», тобто, безумовно необхідної інтеграції в грецький світ на мовному та культурному рівні, не втрачаючи при цьому ідентичності, яка пов'язує українців Греції з рідною Батьківщиною. Будучи українцями і, не відмовляючись від цього, також ставати греками.

► **Ви пізнали уже трішки глибше українську культуру, звичаї, менталітет. Що вам найбільше сподобалось із знайомства з українцями?**

Вл. М. Нін: Крім мого життя з українською громадою в Афінах, як апостольський екзарх я є єпископом для греків, українців і халдеїв, що є фактом дуже красивим і збагачуючим, але не завжди легким. Я бував в Україні кілька раз, і там завжди міг знайти дуже добрих і гостинних людей, які змушують почуватися як вдома, і це дуже приємно. Українська культура – це культура, яка є принципово християнською з дуже красивими та сильними християнськими та людськими цінностями.

Кухня? З 12 страв вечер Різдва та Богоявлення, зовсім не легко сказати що мені найбільше подобається, але борщ і вареники дуже фані... Не кажучи уже про солодке...

► **Чи важко бути єпископом у чужій країні, далеко від своєї сім'ї, своїх друзів, бути душпастирем для спільнот різних традицій і культур?**

Вл. М. Нін: Бути єпископом сьогодні ніде в світі не є просто. Треба опікуватися громадою в ім'я Господа, уприсутнювати Доброго Пастиря серед священників і вірних, а це, через власні недоліки і слабкості чи то єпископа, чи то священників і вірних, не є легко. Але є також добрі і вірні священники, які допомагають єпископу, а також добрі віряни, які дуже щедрі та доброзичливі, і це – дар і благодать від Господа.

Бути єпископом у Греції – це дуже особливе служіння. Екзарх є єдиним єпископом для трьох громад, які однаково входять до одного екзархату: греків, українців і халдеїв. Кожна з них має власну історію та походження.

Греки є вдома – і це рідна спільнота; халдеї, які чисельно прибули кілька десятиліть тому, а на сьогоднішній день їх кількість скоротилася; українці, які прибули 25 років тому і сьогодні є чисельною громадою. Люди, вірні, священнослужителі дуже різного походження та етнічних груп, мов і чутливостей, і, безумнівно, всі разом, що для мене є фундаментальним, становлять одне велике багатство, але також і потребують зусиль з боку всіх, щоб прийняти та бути прийнятими, допомагати і дозволяти щоб їм допомагали, щоб співпрацювати в єдиній Церкві, якою є екзархат.

Чи добре бути єпископом? Звичайно. Чи це легко? Так, безсумнівно – завдяки допомозі Господа та співпраці і добрій волі всіх.

► **Що, на вашу думку, є тим, що найбільше об'єднує ці громади та робить їх подібними одна до одної?**

Вл. М. Нін: Те що об'єднує ці три громади екзархату – це гуманність людей, що проявляється в християнському житті. Якщо це всім нам чітко зрозуміло, то Господь благословляє наше життя як Церкви, як Апостольського екзархату.

► **З якими основними труднощами вам довелося зіткнутися в Греції?**

Вл. М. Нін: Труднощі, з якими я зіткнувся, особливо після мого прибуття, полягали у пізнанні церковної реальності, якої я не знав; у необхідності вивчати нову мову; у потребі пізнати й полюбити людей, яких Господь дав мені під опіку. Також труднощі економічного характеру, пов'язані з ситуацією в самій Греції, а також зі складною ситуацією, в якій перебуває Католицька Церква в Греції.

► **Цього року ми стоїмо перед історичним моментом для нашої громади і для всієї Української Греко-Католицької Церкви, тому що ми змінюємо календар. Тепер всі свята будемо святкувати разом. Що ви думаєте про перехід від старого календаря на новий? Мені здається, що наша громада була єдиною громадою в Афінах, яка жила за юліанським календарем. Яка ваша думка стосовно цього? Це для вас є хорошим знаком?**

Вл. М. Нін: Я вважаю, що перехід з юліанського календаря на григоріанський – це добре для всіх. Дійсно, коли я прибув до Греції в 2016 році, я побачив цю різницю в нашій Церкві. Насправді, уже минуло майже сто років, як православні перейшли на григоріанський календар, за винятком групи тих, що притримуються старого календаря. Ще у 2016 році подумав про те, щоб змінити календар для українців Греції, тому що як єпископ міг це зробити, але я вважав за краще не поспішати і трохи почекати. Крім того є приємно, що це зробила вся Українська Греко-Католицька Церква. Спільне святкування великих свят – це гарний знак для всіх, а насамперед – вирішення старих питань щодо календаря.

► Чи був якийсь приємний момент чи подія, пов'язана з українською громадою, яка вам найбільше запам'яталася?

Вл. М. Нін: Участь у Літургії української громади для мене завжди є чимось прекрасним, і я дякую Господу за це. Пам'ятаю зустрічі з громадою, Різдвяні вечери, Дні Матері, на яких я міг і можу побачити життя цієї громади, в якій можна побачити дітей, молодь, зрілих людей та людей похилого віку, і це завжди прекрасно.

Особливий момент? Можливо, під час візиту Папи Франциска до Греції у 2021 році, з усіма «пригодами», які ми пережили з іконою Божої Матері, яка після «недопущення до папської аудієнції» стала «присутньою іконою» у два великі моменти цього візиту, іконою, яку Папа благословив і поцілував під час завершальної Меси візиту.

► **Крім того, що ви є Апостольським екзархом у Греції, чи маєте ви також інші обов'язки, що змушують вас часто їздити за кордон, особливо до Риму? Як ви проводите свій вільний час?**

Вл. М. Нін: З моменту мого призначення та прибуття до Греції в 2016 році я хотів продовжити викладати в двох папських університетах у Римі: Папському Університеті Сант-Ансельмо та Папському Університеті Святого Хреста, де я викладаю Східні Літургії, Східну теологію та патристику. Цю діяльність викладача зберігаю до сьогоднішнього дня, крім певної перерви, пов'язаної з пандемією, і через цю діяльність я мушу часто їздити до Риму, де я також є консультантом Дикастерії для Східних Церков.

Як я проводжу вільний час? Мені подобається ходити (це був би єдиний вид спорту, яким я займаюся), слухати музику, читати, вчитися, доглядати за своїми рослинами – в основному кактусами та орхідеями, гуляти містом, особливо старою частиною Афін і відвідувати ательє, антикварі, музеї...

► **Чи вплинула війна в Україні на українців у Греції? Чи помітили ви відмінності між довоєнним часом і часом війни?**

Вл. М. Нін: Війна, безумовно, принесла українцям Греції страждання, і велика їх частина пережита на відстані, але також і зблизька, що пов'язано із прибуттям біженців. Чудовою річчю в перші місяці війни, і все ще актуальною сьогодні, є реакція солідарності багатьох людей в Афінах: збірки різних предметів та матеріалів для надсилання в Україну, щоб допомогти людям. Солідарність, яка змушує нас відчувати себе католиками і особливо християнами.

► **З нагоди ювілею нашої громади, яка святкує 25 років, щоб ви побажали для української церковної громади екзархату?**

Вл. М. Нін: Мої вітання і моє бажання для української громади нашого екзархату полягають в тому, щоб вона й надалі зростала кількісно, але передусім у тому, щоб жити християнською вірою в наш час, у нашій країні, якою є Греція, і жити нею справді по-християнськи і по-католицьки, вітаючи брата та іншого, як присутність і таїнство самого Христа.

[Розмовляв](#) о. Ігор Посоленик, пресслужба Секретаріату Синоду Єпископів УГКЦ

28.05.2023 р. Воїни ЗСУ перед відправкою на фронт на вокзалі Краматорська.
Світлина: Oleg Petrasjuk / EPA /

ПОЧУЙ, ГОСПОДИ, ГОЛОС МОГО БЛАГАННЯ!

Я кажу Господеві: «Ти еси — Бог мій! Почуй, Господи, голос мого благання!» Господи, Боже мій, сило мого спасіння!

Ти покриваєш голову мою в день бою. Не дай, Господи, щоб грішника бажання збулися, не потурай його лихим задумам. Хай не підносять голови ті, що мене обсіли, хай злоба власних губ їх вкриє. Нехай гаряче вугілля на них упаде, у прірви нехай їх кинуть, щоб не встали більше.

Злоріка на землі не встоїться, насильника й злого будуть безнастанно гнати й бити. Я знаю, що Господь бідному вчинить правосуддя, і заступиться за право вбогих. І праведники твоє ім'я прославлятимуть, а праві житимуть перед тобою.

Псалом 139 (фрагмент);
джерело: ugcc.ua/library/bible/psalms/

Продовження, на жаль, буде...

Автор: Александер Малаховський

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

CHRISTLICHE STIMME
Ukrainische Kirchenzeitung
Schönbergstrasse 9
D-81679 München
Inhaber, Herausgeber und Verleger:
Apostolische Exarchie für katholische
Ukrainer in Deutschland und
Skandinavien D-81629 Postfach 86 02 69

Погляди авторів не завжди
відповідають поглядам редакції.
Редакція в потребі скорочує і мовно
виправляє надіслані статті.
Газета виходить двічі на місяць.
Chefredakteur: Roman Kryk
Stellvertretender Redakteur:
Bohdan Pidlisetsky

Telefon: +49 (0) 89 997 28 38 11
Telefax: +49 (0) 89 997 28 38 4
christl.stimme@ukrainische-kirche.de;
ukrainische-kirche@t-online.de;
www.ukrainische-kirche.de
Річну передплату (Unkostenbeitrag)
46,- Euro переказати на conto:
Apostolische Exarchie

LIGA-Bank München
Konto-Nr.: 40 21 03 257
BLZ 750 903 00
IBAN: DE 64 7509 0300 0402 1032 57
BIC: GENODEF 1 M 0 5

Повернутися до змісту. ▲